

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Nationale Ombudsman
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

**Directie Participatie &
Decentrale Voorzieningen**

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

hr. S.J. van der Zande MSc
T 070-3336248
SvdZande@minszw.nl

hr. ir. P.C. Roos
T 070-3336385
PROos@minszw.nl

Datum 11 augustus 2021
Betreft Uw schrijven over de aansluiting van de minnelijke
schuldhulpverlening op de wettelijke schuldsanering

Onze referentie
2021-0000063781

Uw referentie
201926938

Geachte heer Van Zutphen,

Met interesse las ik uw opmerkingen en suggesties van 11 maart 2021 bij de brief die de voormalig staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mede namens de minister voor Rechtsbescherming, op 16 november 2020 aan de Tweede Kamer heeft gestuurd. De brief aan de Tweede Kamer reageert op de conclusies van uw rapport '*Hindernisbaan zonder finish*' en gaat in op diverse maatregelen die zorgen dat mensen met schulden beter en sneller hulp krijgen.

Ik ben blij dat u zich kunt vinden in veel van de aangekondigde maatregelen. Ik wil graag, mede namens de minister voor Rechtsbescherming, ingaan op uw opmerkingen en suggesties, specifiek waar u aangeeft dat de maatregelen niet ver genoeg gaan of volgens u niet het gewenste effect zullen hebben.

De toegang tot het wettelijk traject (Wsnp)

Ik ben het met u eens dat het van belang is dat het gemeentelijk schuldhulpverleningstraject en de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) goed op elkaar aansluiten. Op dit moment is door de minister voor Rechtsbescherming een wetgevingstraject tot wijziging van de Faillissementswet in voorbereiding om hierin verbeteringen aan te brengen. Het wetsvoorstel is ter advisering aan de Raad van State aangeboden. U verwijst hiernaar ook in uw brief en het doet mij deugd dat u het voornemen van het kabinet ondersteunt om de termijn van de 'goede trouw'-toets bij de behandeling van een verzoek om toelating tot een Wsnp-traject, te verkorten. Doel van deze maatregel is om schuldenaren die daaraan toe zijn, sneller te laten doorstromen van het gemeentelijk schuldhulpverleningstraject naar de Wsnp.

Tegen deze achtergrond is het de bedoeling om met het wetsvoorstel ook een ander toelatingscriterium aan te passen. Dit betreft de huidige regel op basis waarvan een schuldenaar niet toegelaten kan worden tot een Wsnp-traject als hij in de tien voorafgaande jaren al eens eerder gebruik heeft gemaakt van de regeling (al dan niet met een schone lei als eindresultaat). Voorgesteld wordt om op deze regel een uitzonderingsmogelijkheid te introduceren die inhoudt dat een verzoek door de rechter kan worden toegewezen, als een afwijzing van het

verzoek in de gegeven omstandigheden leidt tot een schrijnende situatie. Omstandigheden die hierbij een rol kunnen spelen zijn de manier waarop het eerdere Wsnp-traject is geëindigd, de wijze waarop de nieuwe schulden zijn ontstaan of onbetaald gelaten, en de mate waarin dit aan de schuldenaar is toe te rekenen. Gedacht kan worden aan situaties waarin een schuldenaar die – na afronding van het Wsnp-traject – buiten zijn schuld opnieuw in financiële problemen komt. Er kunnen bijvoorbeeld nieuwe financiële problemen ontstaan door een economische crisis, een lockdown zoals afgekondigd in het kader van de uitbraak van het COVID-19 virus, een ziekte of een niet verwijtbaar ontslag. Ook een schuldenaar die een eerder Wsnp-traject niet heeft kunnen afmaken, maar daartoe nu wel in staat wordt geacht, zou in aanmerking kunnen komen om opnieuw toegelaten te worden tot de Wsnp. Dit kan bijvoorbeeld gaan om een schuldenaar die tijdens het eerdere Wsnp-traject is geconfronteerd met het overlijden van een naast familielid en als gevolg daarvan mentale problemen heeft gekregen, waardoor hij niet langer in staat was het traject naar behoren te doorlopen. Als de schuldenaar deze mentale problemen inmiddels heeft weten te overwinnen, zou hij de kans moeten krijgen om opnieuw toegelaten te worden tot het Wsnp-traject.

**Directie Participatie &
Decentrale Voorzieningen**

Datum
11 augustus 2021

Onze referentie
2021-0000063781

In uw brief bepleit u een alternatieve aanpassing. U stelt voor om te bepalen dat een schuldenaar in principe steeds toegang moet kunnen krijgen tot de Wsnp, ténzij de rechter van mening is dat de recidive zwaar verwijtbaar is. Ik begrijp goed dat dit vanuit de schuldenaar op het eerste gezicht bezien misschien een wenselijke oplossing lijkt. Er zijn echter ook kanttekeningen. Een Wsnp-traject vraagt namelijk het nodige van de schuldenaar. Ik doel er dan op dat het traject verplichtingen meebrengt (dat wil zeggen een inspanningsplicht, informatieplicht, geen nieuwe schulden maken, aan de boedel afdragen). Alleen als de schuldenaar deze verplichtingen *wil* en *kan* naleven, is het Wsnp-traject zinvol. Als een schuldenaar wordt toegelaten tot een Wsnp-traject en het lukt niet om de eerdergenoemde verplichtingen na te leven, kan dit reden zijn om een Wsnp-traject tussentijds zonder schone lei te beëindigen. De schuldenaar is dan aangewezen op andere hulp. Verder speelt mee dat de Wsnp een regeling is waarbij de belangen van de schuldenaar en die van de schuldeisers in balans moeten zijn. Het is de bedoeling dat het Wsnp-traject uitmondt in een schone lei voor de schuldenaar. Dit houdt veelal ook in dat de betrokken schuldeisers achterblijven met vorderingen die (deels) onbetaald blijven. De schuldeisers moeten er dan in ieder geval vanuit kunnen gaan dat de schuldenaar zich gedurende het traject houdt aan zijn verplichtingen en dat het Wsnp-traject een blijvende schuldoplossing kan bieden.

Het is van belang dat een schuldenaar toe is aan het doorlopen van een Wsnp-traject om hiermee te komen tot een duurzame oplossing voor zijn schuldenproblematiek. Een Wsnp-traject kan eerder zonder schone lei zijn beëindigd. Meldt een schuldenaar zich korte tijd later opnieuw, dan is niet zonder meer gezegd dat het hem dit keer wel zal lukken. Heeft een schuldenaar een eerder Wsnp-traject doorlopen, maar is hij opnieuw in een problematische schuldensituatie geraakt, dan is het de vraag of een hernieuwde toelating tot het Wsnp-traject tot een duurzame oplossing kan leiden. Gelet hierop vind ik dat als een schuldenaar zich binnen tien jaar opnieuw meldt, de rechter in ieder geval altijd moet beoordelen of het zinvol is om een schuldenaar opnieuw in een Wsnp-traject toe te laten. De regeling die wordt voorgesteld, voorziet hierin en biedt de rechter de mogelijkheid om rekening te houden met de specifieke omstandigheden waarin de schuldenaar zich bevindt. De voorgestelde maatregel zorgt er dus voor

dat maatwerk kan worden geleverd, zodat schuldenaren die eraan toe zijn niet tien jaar moeten wachten voordat zij weer toegang krijgen tot een Wsnp-traject. Daarmee is dit een heel nadrukkelijke stap in de richting waar u op wijst, namelijk dat de rechter een belangenafweging maakt waarbij de schuldenaar gebaat is.

**Directie Participatie &
Decentrale Voorzieningen**

Datum
11 augustus 2021

Onze referentie
2021-0000063781

Schuldhelpverlening en het minnelijk traject

U spreekt uw zorgen uit over de begeleiding en ondersteuning van mensen "naar, tijdens en na een Wsnp-traject". U spreekt de hoop uit dat het belang van deze ondersteuning door mij als stelselverantwoordelijke wordt uitgedragen richting gemeenten. Ik zeg u dit graag toe. Ik onderstreep het belang van goede begeleiding en nazorg, zowel in het minnelijke als het wettelijke traject. Onderzoek¹ uitgevoerd in opdracht van SZW liet zien dat begeleiding tijdens en na afloop van een traject zorgt voor minder terugval. Om deze begeleiding en samenwerking in het schuldendomein kracht bij te zetten zijn twee ondersteuningsprogramma's voor gemeenten door het ministerie van SZW gesubsidieerd: 'Verbinden schuldendomein gemeenten'² onder leiding van de VNG en 'Minder regeldruk, klant voorop'³ onder leiding van de NVVK.

U benoemt, terecht, dat de gemeentelijke schuldhelpverlener een trage gang van zaken in het minnelijke traject moet proberen te voorkomen. De uitwerking van de reactietermijn voor schuldeisers om informatie over de hoogte van schulden te leveren en al dan niet medewerking toe te zeggen bij een schuldregeling in het proces van de minnelijke schuldregeling heeft tot doel de hulpverlening te versnellen.⁴

Ik denk daarnaast dat de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening die op 1 januari 2021 in werking is getreden, bij zal dragen aan een sterkere positie van de schuldenaar. Die moet nu niet alleen een beschikking, maar ook een plan van aanpak ontvangen binnen een bij gemeentelijke verordening te bepalen termijn. Deze termijn bedraagt maximaal acht weken. Het plan van aanpak geeft op hoofdlijnen inzicht in de hulpverlening, waaronder ook de nazorg om uit de schulden te blijven en de inzet van juridische instrumenten, zoals het dwangakkoord en de Wsnp-aanvraag. Afhankelijk van de voortgang van de hulpverlening wordt het plan van aanpak door de hulpverlener geactualiseerd. Het plan van aanpak wordt in samenspraak met de burger opgesteld en uitgevoerd, waarbij de burger ook om specifieke hulp kan vragen. Dat kan bijvoorbeeld tijdens het eerste gesprek (artikel 4 Wet gemeentelijke schuldhelpverlening) wanneer de hulpvraag wordt vastgesteld.

Afsluitend wil ik u melden dat de aansluiting van de minnelijke schuldhelpverlening en de wettelijke schuldsanering mijn aandacht zullen houden. Op 25 februari 2021 heeft de Tweede Kamer hierover de motie Van Beukering-Huijbregts aangenomen, die de regering verzoekt het samenvoegen van het minnelijke traject en de Wsnp te verkennen. Een onderzoek hiertoe wordt

¹ SEO Economisch onderzoek. Duurzaamheid schuldentrajecten: De financiële positie van ex-schuldenaren, 2015.

² <https://vng.nl/artikelen/samenhang-wetstrajecten-schuldenproblematiek>

³ <https://nvvk.procuroos.site/page/1439/2021/02/02/Project-voor-betere-aansluiting-in-de-schuldhelpverleningsketen-van-start?originNode=1420>

⁴ Zie ook <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/06/18/tk-beleidsreactie-betalingsregelingen>

voorbereid. De planning is om het onderzoek in het najaar van 2021 afgerond te hebben. Bij de nadere uitvoering van deze motie wil ik u graag de betrekken.

Hoogachtend,
de Staatsecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

A.D. Wiersma

**Directie Participatie &
Decentrale Voorzieningen**

Datum
11 augustus 2021

Onze referentie
2021-0000063781